

Les institucions canòniques

INSTITUCIONS DE DRET PÚBLIC

Història del Dret català
i tradició jurídica romanística

EDAT ANTIGA

- EL dualisme gelasià
- L'*episcopalis audientia* i el privilegi del fur

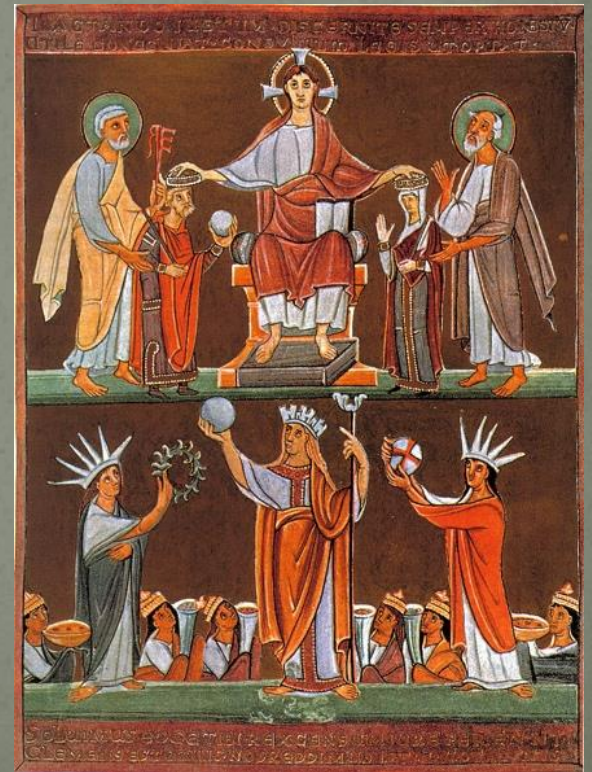
ALTA EDAT MITJANA

- Les influències dels costums germànics
- El règim senyorial
- Evolució vers el feudalisme
- El jurament de fidelitat i la *societas christiana*

BAIXA EDAT MITJANA

- Augustinisme polític i hierocratismes
- La *potestas directa in temporalibus*
- Els principis *quod ad omnes tangit i quod principi placuit*
- Aparició dels Estats moderns
- Els precedents del Dret administratiu: la Cúria Romana

EDAT MODERNA

- La controvèrsia gràcia *versus* justícia i l'Estat absolutista
- La *potestas indirecta in temporalibus*
- El regalisme
- Els concordats

La teoria de la *potestas indirecta*

- 1a. En l'àmbit temporal, i amb finalitats temporals, l'Església no té potestat sobre la societat civil.
- 2a. No res pot exercir l'Estat a l'àmbit espiritual, car està reservat a l'Església.
- 3a. Tanmateix, ha d'existir una relació jurídica, car ambdues parts necessàriament han de cooperar.
- 4a. L'Estat no pot prescriure o prohibir res contra la llei o el dret de l'Església.
- 5a. L'estat ha de posar els mitjans necessaris per a la consecució del fi de l'Església.
- 6a. En l'àmbit temporal, si és necessari per al fi espiritual, l'Església exerceix la seva potestat i l'Estat ha de cedir.
- 7a. Correspon a l'Església el judici autèntic en cas de conflicte, per raó del seu fi espiritual i superior.

El regalisme

A) A l'Estat correspon la protecció de l'Església, tot reconeixent-li certa superioritat pel seu fi espiritual. Aquesta protecció es manifesta en els *iura circa sacra*:

1. *Ius advocatiæ*: protecció de la unitat i la defensa de la puresa de la fe.
2. *Ius reformandi*: dret a reformar les institucions eclesiàstiques per a un millor acompliment de llurs finalitats.
3. *Ius supremæ inspectionis*: intervenció de policia en els afers eclesiàstics per a fer complir el Dret canònic.

B) L'Estat té l'obligació de defensar la població d'ingerències il·legítimes o abusives, fins i tot de l'autoritat eclesiàstica. A través de:

4. *Ius cavendis*: dret al nomenament de bisbes, al segrest de béns eclesiàstics, a l'*exequatur* o "pase regio"...
5. *Ius appellationis*: dret a apel·lar a l'autoritat civil contra sentències canòniques.
6. *Ius dominii eminentis*: dret de domini superior sobre els béns eclesiàstics (regalies, beneficis...); lleis de *amortizando*...

El Dret penal

- Principis del Dret canònic en els ordenaments penals contemporanis
- Els llibres penitencials
- El principi de legalitat
- Dol i culpa
- Circumstàncies que alteren la imputabilitat

El Dret processal

- El procés romano-canònic, precedent dels ordenaments processals contemporanis
- El procediment canònic
- El procés sumari
- La investigació d'ofici

El sistema tributari canònic

- Vigència i substitució
- El delme
- Les primícies
- Altres tributs

Les eleccions monàstiques

- El model de votacions

